

Hallituksen toimintakertomus 1.1.-31.12.2019

Toimintaympäristö

Ylivieskan Vesiosuuskunta on yleinen vesilaitos, jonka toiminta-alue käsittää Ylivieskan kaupungin asutut alueet kokonaisuudessaan. Ylivieskan Vesiosuuskunta on jäsentensä omistama palveluosuuskunta, jonka tavoitteena on turvata asiakkailleen riittävä määrä laatuvaatimukset ja -tavoitteet täyttävää talousvettä kohtuullisin kustannuksin. Osuuskunnan vedenhankinta suoritetaan pääosin Vesikolmio Oy:ltä, joka on Kalajokilaakson alueella toimiva kuntien omistama vedenhankintayhtiö. Pieni osa vedestä ostetaan Oulaisten Vesiosuuskunnalta. Ylivieskan Vesiosuuskunta jakelee veden koko Ylivieskan alueelle, rakentaa ja kunnossapitää vesijohtoverkot, sekä myy verkostojen rakentamispalvelua myös Ylivieskan kaupungille sade- ja jätevesiverkostojen osalta sekä kiinteistönomistajille tonttijohtojen osalta. Lisäksi Ylivieskan Vesiosuuskunta hoitaa laskutuspalvelun myös Alavieskan kunnan vesilaitokselle sekä jäteveden osalta Ylivieskan kaupungille.

Vesiosuuskunnan toiminta-alueelle vesi toimitettiin pääosin Vesikolmio Oy:n Sievin Kiiskilän ja Pitkäkankaan pohjavedenottamoista. Ottamoilta lähtevä vesi käsitellään kalkkikivialkaloinnilla, jolla nostetaan veden pH noin kahdeksaan. Tällä saadaan metallisten putken osien, kuten hanojen syöpyminen minimoitua. Lisäksi vesi desinfioidaan UV-laitteella varmuuden vuoksi.

Jäsenet

Kertomusvuoden päättyessä Ylivieskan Vesiosuuskunnassa oli 3047 jäsentä ja jäsenten eli omistajien maksettujen osuuksien määrä oli yhteensä 3125.

Osuuskuntakokoukset

Varsinainen osuuskunnan kokous pidettiin 28. toukokuuta 2019 Ylivieskan uimahallin kokoustiloissa. Kokouksen puheenjohtajana toimi Pekka Nikula. Kokouksessa oli edustettuna 12 osuuskunnan henkilöjäsentä. Hallitus esitti osuuskuntakokoukselle sääntömuutosta, jota käsiteltiin varsinaisen osuuskunnan kokouksen lisäksi myös ylimääräisessä kokouksessa. Osuuskunnan ylimääräinen kokous sääntömuutoksen hyväksymiseksi pidettiin Vesitalolla 10.7.2019, edustettuna oli 11 osuuskunnan henkilöjäsentä. Sääntömuutos jäi hyväksymättä kahden henkilön vastustettuja esitettyjä uusia sääntöjä.

Hallinto

Hallitus kokoontui vuoden aikana viisi kertaa Mikko Haapakosken toimiessa hallituksen puheenjohtajana. Toimitusjohtaja Toni Huuha toimi hallituksen kokouksissa esittelijänä ja sihteerinä.

Vesiosuuskunnan tilintarkastajina toimivat Risto J. Hyvönen KHT ja Tarja Hynynen HT. Hallituksen valitsemina tositetarkastajina toimivat Tommi Salo ja Matti Lesell.

Hallituksen kokoonpano

Puheenjohtaja	Mikko Haapakoski
Jäsenet	Pasi Eskola
	Jouni Harju
	Tarmo Hirvelä
	Matti Lesell'
	Tuomo Saari
	Urpo Saari
	Tommi Salo

Henkilöstö

Osuuskunnan vakituisen henkilöstön määrä oli vuoden päättyessä 10. Määräaikaista työntekijöitä oli vuoden aikana 0,5 henkilötyövuotta. Vakituisen henkilöstön keski-ikä oli vuoden päättyessä 46,7 vuotta ja keskimääräinen työssäoloaika 16,2 vuotta.

Työntekijät:

toimitusjohtaja	Toni Huuha
vesihuoltomestari	Juha Vántänen
toimistotyöntekijä	Maarit Määttänen
asiakaspalvelusihteeri	Johanna Seppälä
käyttöpäällikkö	Heikki Häivälä
vesihuoltoasentaja	Petri Konttila
vesihuoltoasentaja	Mika Löytynoja
vesihuoltoasentaja	Petri Partala
vesihuoltoasentaja	Juha Vähäkangas
vesihuoltoasentaja	Niko Gallenius
vesihuoltoasentaja	Aleksi Huhtamäki, määräaikainen 4.3.-13.12.2019

OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDELLE

Vedenhankinta 905 634 m³ oli 3,7 % pienempi kuin edellisenä vuonna. Vedestä 887 031 m³ hankittiin Vesikolmio Oy:ltä ja 18 603 m³ Oulaisten Vesiosuuskunnalta. Veden myynti asiakkaille oli 834 611 m³, missä vähennystä edellisvuoteen oli 1,7 %. Näin yleisen kulutuksen osuus pieni, ollen 7,8 % (9,8 % vuonna 2018). Yleistä kulutusta on mm. vuotovesi, sammutusvesi sekä linjojen huuhteluun käytettävät vesi. Voidaan olettaa, että varsinaisten vuotovesien osuus oli noin 5 %. Vuotovesimäärä putkikilometriä kohden oli 315 l/vrk.

Osuuskunta hoitaa jätevesilaskutuksen ja sen tilityksen Ylivieskan kaupungille sekä vesi- ja jätevesilaskutuksen Alavieskan kunnalle. Vuonna 2019 Ylivieskan kaupungin laskutettu jätevesimäärä oli 583 001 m³, mikä oli edellisen vuoden tasolla.

Vuonna 2019 rakennettiin kaava- ja haja-asutusalueelle runkojohtoa 2000 m ja talojohtoa 200 m. Runkovesijohtoja saneerattiin yhteensä noin 200 m. Saneerauksissa keskityttiin liitossatuloiden ja venttiilien vaihtoihin.

Suurin yksittäinen investointi oli vesitornin saneeraus. Tornin säiliö pinnoitettiin polyureapinnoitteella. Tornin juurelle rakennettiin laitekaivo, johon sisällytettiin UV-laite hygienian varmistamiseksi sekä pumppaamo, jolla voidaan pumpata vettä tornista huippukulutuksen aikana riittävän painetason ylläpitämiseksi taajama-alueella.

Johtotien vanhan pumppaamorakennuksen remontti aloitettiin loppu vuodesta purkamalla rakennuksen tarpeettomaksi jäänyt siipiosa. Remontti on jatkunut vuoden 2020 alkaessa mm. julkisivujen, katon ja ikkunoiden uusimisella.

Putkirikkoja oli vuoden 2019 aikana yhteensä 13 kpl, joista runkojohtovuotoja 8 kpl ja talojohtovuotoja 4 kpl. Ulkopuolisen koneurakoitsijan aiheuttamia korjauksia oli 1 kpl. Työajan ulkopuolella päivystäjälle tuli hälytyksiä yhteensä 47 kpl (2017 40 kpl).

Vuonna 2019 liittyi vesiosuuskunnan verkostoon yhteensä 35 uutta liittyjää jakaantuen seuraavasti:

- Omakotitaloja	22 kpl
- Paritaloja	5 kpl
- Rivitaloja	1 kpl
- Teollisuusrakennuksia	2 kpl
- Julkisia rakennuksia	3 kpl
- Muita rakennuksia	1 kpl

Taloudellinen tulos

Tuloksen muodostuminen

Osuuskunnan liikevaihto laski veden myynnin palautuessa yhden huippuvuoden jälkeen normaalimmalle tasolle.

Liikevaihto oli 1 509 106,08 euroa (1 573 749,76 2018), missä on laskua 4,1 % vuoteen 2018 verrattuna.

Vesiosuuskunnan hallitus oli asettanut tulostavoitteeksi liikevoiton osalta plusmerkkisen tuloksen. Tähän ei kuitenkaan päästy, vaan tulos jäi tappiolliseksi 71 368,45 €. Tulosta painoi alas ennakoitua suuremmat investoinnit, joista suurimpana ohi investointiohjelman toteutettu vesitornin saneeraus, vuoden 2019 puolelle ajoittuneet Johtotien pumppaamorakennuksen siipiosan purkukustannukset sekä postilakosta aiheutuneet ylimääräiset postituskustannukset.

Taseen muodostuminen

Tilikauden kokonaisinvestoinnit olivat 598 905,04 euroa (372 273,69 € v. 2018), missä lisäystä edellisvuoteen oli 61 %. Investoinneista 527 153,10 (312 565,58) euroa kohdistettiin rakennuksiin sekä vesijohtoverkoston saneeraukseen ja rakentamiseen, tämä nousi 69 % vuoden takaiseen verrattuna. Rakennus- ja verkostoinvestoinneista 47 % kohdistui uudisrakentamiseen ja 53 % saneerauksiin. Muut investoinnit olivat yhteensä 71751,94 euroa, mikä koostui lähinnä auto-, laite-, kalusto- ja ohjelmistohankinnoista. Investoinnit rahoitettiin kokonaisuudessaan toiminnasta saaduista varoista. Osuuskunnalla ei ole lainoja ulkopuolisilta rahoituslaitoksilta.

Tunnuslukuraportti

	1.1.2019 - 31.12.2019	1.1.2018 - 31.12.2018	1.1.2017 - 31.12.2017
TULOKSEN RAKENNE			
Myyntikate €	980 032,71	1 033 295,13	958 110,27
Myyntikate- %	64,94	65,66	62,79
Käyttökate €	265 569,97	325 024,02	281 094,03
Käyttökate- %	17,47	20,56	18,33
Liiketulos €	-80 676,56	-4 970,41	-39 972,40
Liiketulos- %	-5,31	-0,31	-2,61
Nettotulos €	-71 368,45	4 728,77	-19 148,77
Nettotulos- %	-4,69	0,30	-1,25
Rahoitustulos €	274 878,08	334 723,20	301 917,66
Rahoitustulos- %	18,08	21,17	19,69
PÄÄOMAN TUOTTO			
Sijoitetun pääoman tuotto- %	-1,23	0,09	-0,33
Oman pääoman tuotto- %	-2,15	0,14	-0,57
PÄÄOMARAKENNE			
Omavaraisuusaste	46,60	48,13	51,31
Velkaprosentti	249,26	229,64	208,24
Gearing	0,31	0,12	0,21
KIERTOAJAT			
Myyntisaamisten kiertoaika, pv	261,42	155,26	148,11
Ostovelkojen kiertoaika, pv	792,51	701,15	490,01
RAHOITUKSEN RIITTÄVYYS			
Quick ratio	2,03	2,25	2,83
Current ratio	2,20	2,45	3,12

ARVIO TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Vuonna 2013 laaditun, vuoteen 2020 ulottuvan strategian toteuttamista jatkettiin. Strategia on rakennettu neljän eri näkökulman pohjalta. Nämä ovat asiakkaan, talouden, henkilöstön ja osaamisen sekä toimintatapojen ja rakenteiden näkökulmat. Strategialla haetaan osuuskunnan toiminnan pitkäjänteistä kehittämistä asiakaslähtöisesti seudullista yhteistyötä ja muita kumppanuuksia hyödyntäen.

Ylivieskan Vesiosuuskunnan visio vuoteen 2020:

- Ylivieskan Vesiosuuskunnan jakama vesi on hyvää ja laadukasta.
- Ylivieskan Vesiosuuskunta huolehtii omaisuutensa riittävästä saneeraus- ja korjausinvestoinneista varmistaen näin vesihuoltopalveluiden häiriöttömän toiminnan.
- Ylivieskan Vesiosuuskunta toimii kustannustehokkaasti, asiakaslähtöisesti ja kestävästi kehityksen mukaisesti.
- Ylivieskan Vesiosuuskunta katsoo avoimesti tulevaisuuteen ja uskoo alueelliseen yhteistyöhön, ollen itse aktiivinen yhteistyön luoja.
- Ylivieskan Vesiosuuskunta huolehtii henkilöstönsä osaamisesta ja työhyvinvoinnista.

Strategiassa on määritetty myös Ylivieskan Vesiosuuskunnan keskeiset arvot:

toimintavarmuus, palveluhenkisyys, yhteistyö ja kumppanuus, tehokkuus sekä taloudellisuus.

Arvoissa näkyvät Ylivieskan Vesiosuuskunnan rooli asiakaslähtöisesti ja tehokkaasti toimivana yhteiskunnan peruspalvelun tuottajana ja luotettavana yhteistyökumppanina.

Konkreettisia, strategiaa noudattavia kehityskohteita ovat olleet esimerkiksi etäluettavien vesimittareiden asentaminen ja vaihtaminen kiinteistöihin. Vuoden 2019 aikana asennettiin 508 etäluettavaa mittaria. Etäluettavilla mittareilla tullaan jatkossa korvaamaan kaikki mekaaniset mittarit siten, että viimeistään vuonna 2025 kaikki käytössä olevat mittarit ovat etäluettavaa mallia. Vuoden 2020 aikana tullaan rakentamaan tiheimmin asuttuun osaan kaupunkia radioverkko, jonka piirissä olevien mittareiden lukemat saada tuntisarjana suoraan valvomoon, mikä edesauttaa merkittävästi aluekohtaista vesitaseen jatkuvaa seuranta.

Alavieskan kunnan kanssa solmittu, 2017 alkanut, sopimus Alavieskan vesilaskutuksen hoidosta jatkui vuoden 2019 ja päättyi vuoden 2020 jälkeen, Alavieskan kunnan alkaessa hoitamaan taas itse vesilaskutuksensa. Tällä ei ole merkittävää vaikutusta osuuskunnan talouteen tai toimintaan.

Vesijohtoverkosto on kohtuullisen hyvässä kunnossa, mistä kertoo alhainen yleisen kulutuksen osuus. Verkostosaneerauksia pyritään edelleen tekemään, jotta verkoston toimintavarmuus saadaan säilymään hyvällä tasolla. Saneeraukset suunnataan edelleen pääosin liitossatuloiden ja venttiilien vaihtamiseen sekä kivisille maille rakennetuille iäkkäimmille runkojohto-osuuksille.

Talojohtojen osalta suurin riski on jäljellä olevat rautaiset johto-osuudet, joiden uusiminen on kiinteistön omistajien vastuulla. Talojohtojen uusinnan tärkeyden markkinointia jatketaan kertomalla piilevästä vahinkoriskistä osuuskunnan nettisivuilla, sekä mahdollisesti myös muilla keinoin. Paikalliset LVI-liikkeet ovat myös hyvin valistaneet kiinteistöjään remontoivia tulovesijohdon uusinnan tärkeydestä.

Vedenkulutuksen seuranta kehitetään edelleen asentamalla uusia mittauspisteitä ja rakentamalla uusia vaihtoehtoisia yhdysjohtoja, jotta veden paine saadaan säilymään tarvittavalla tasolla kaupungin laajentuessa ja mahdollisissa häiriötilanteissakin.

Ylivieskan Vesiosuuskunnalla on valmius tarjota erinäisiä yhteistyövaihtoehtoja lähialueen vesihuoltolaitoksille.

Liikevaihdon arvioidaan vuonna 2020 pysyvän kuta kuinkin ennallaan. Tuloksen osalta tavoitteena on päästä jälleen liikevoiton osalta positiiviseen tulokseen.

SELVITYS TUTKIMUS- JA KEHITYSTOIMINNAN LAAJUUDESTA

Osuuskunnalla ei ollut omaa tutkimus- ja kehitystoimintaa, vaan se osallistuu Suomen Vesilaitosyhdistyksen kautta laajempiin vesihuollon kehityshankkeisiin. Linkkinä Vesilaitosyhdistykseen toimii toimitusjohtaja Toni Huuha, joka kuuluu Vesilaitosyhdistyksen hallitukseen ja vesihuoltolaitosten kehittämisrahaston toimikuntaan.

ARVIO TOIMINNAN RISKEISTÄ JA EPÄVARMUUSTEKIJÖISTÄ

Toiminnan merkittävimmät riskit liittyvät lähinnä veden laatuun ja toimitusvarmuuteen sekä henkilöstöön. Näiden riskien minimoimiseksi vuonna 2016 päivitettiin 2011 laadittu valmius- ja riskienhallintasuunnitelma. Riskianalysissa esiinnousseet riskitekijät ja niiden ehkäisy muodostavat perustan laitoksen kehittämistoimille. Tehostamistarpeet on jaettu rakenteellisiin ja toiminnallisiin toimenpiteisiin. Pienehkössä vesilaitoksessa henkilöstön riittävyys on aina riski, jota minimoidaan luomalla yhteistyötä ja hoitamalla suhteet naapurilaitoksiin. Riskien arvioimiseksi on talvella 2020 meneillään WSP:n (Water Safety Plan) teko yhteistyönä terveysvalvontaviranomaisten kanssa. Terveysturvallisuuden mukaan talousvettä toimittavan laitoksen omavalvonnan ja talousveden laadun valvonnan on perustuttava veden terveydelliseen laatuun vaikuttavien riskien arviointiin ja hallintaan.

Maailmalla on meneillään koronapandemia, jonka vaikutuksia on jouduttu arvioimaan myös vesihuoltolaitoksilla. Henkilöstön toimintaa on muutettu ja ohjeistuksia parannettu, jotta riskit saadaan minimoitua. Pandemialla ei näytä olevan vaikutusta vedenkäyttöön, eikä se näin ollen vaikuta vesiosuuskunnan taloudelliseen tilanteeseen. Myöskään tarvikkeiden saatavuudessa ei ole havaittu ongelmia.

OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDEN PÄÄTTYMISEN JÄLKEEN

Hallituksen tiedossa ei ole tilikauden päättymisen jälkeisiä olennaisia tapahtumia.

YMPÄRISTÖASIAT

Vesiosuuskunnan toiminnassa ympäristöasiat otetaan huomioon esimerkiksi informoinnissa veden käytöstä, energian käytössä, materiaalien valinnassa ja jätteiden lajittelussa.

